

تربیت طفل تا دو سالگی در پرتو اسلام

پوهنمل عبدالصمد روشن، پوهنتون شیخ زاید، پوهنځی زبان و ادبیات، دیپارتمنت پښتو.

ایمیل: abuhanifaroshan@gmail.com

خلاصه

اسلام به عنوان یک روش زندگی کامل، به انسان از پیش از وجود او اهمیت می‌دهد. این توجه به دلیل اصلاح محیط و زمینه‌ای است که کودک در آن رشد خواهد کرد. مشکلات که جامعه افغانی با آن روبرو است اصلا بی توجهی به تربیت اطفال می‌باشد، که این کار منجر به بربادی کشور و عدم اعتماد فرد بالای فرد شده، و همچنان اشتباهاتی که در اختیار شریک حیات صورت می‌گیرد در آن هم توجهی درست صورت نه گرفته. هدف این پژوهش آن می‌باشد که یک فرد قبل از تشکیل خانواده روش انتخاب آن را به عقلمندی کامل تعیین نمایند تا بتواند، فرزندان را تقدیم جامعه کند که مفید آن باشد، نه این که بار دوش محیط و جامعه باشد. اهمیت این پژوهش در آنست که اسلام مجموعه‌ای از احکام، رهنمودها و دستورالعمل‌ها را ارائه می‌دهد که این محیط مناسب را برای کودک پیش از تولد او فراهم کند. به این ترتیب، وقتی چشمان او باز می‌شود و قلبش می‌تپد، محیط سالم و مناسبی برای رشد و تربیت خود می‌یابد. این امر از طریق مجموعه‌ای بی‌نظیر از رهنمودهای نبوی برای اصلاح محیط انسانی انجام می‌شود، این پژوهش بعد از تحلیل موضوعات تربیت اطفال به روش توصیفی و تربیتی در قالب منظم مقاله نویسی انجام شده است، تا برای افرادی که روبروی تشکیل خانواده هستند مستفید شوند.

نقاط کلیدی: اسلام، انتخاب همسر، تربیت، خانواده، دو سالگی، طفل.

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين و على آله و أصحابه أجمعين. اسلام به عنوان یک روش زندگی کامل، به انسان از پیش از وجود او اهمیت می‌دهد. این توجه به دلیل اصلاح محیط و زمینه‌ای است که کودک در آن رشد خواهد کرد. از این رو، اسلام مجموعه‌ای از احکام، رهنمودها و دستورالعمل‌ها را ارائه می‌دهد که این محیط مناسب را برای کودک پیش از تولد او فراهم می‌کند. به این ترتیب، وقتی چشمان او باز می‌شود و قلبش می‌تپد، محیط سالم و

مناسبي برای رشد و تربیت خود می‌یابد. این امر از طریق مجموعه‌ای بی‌نظیر از رهنمودهای نبوی برای اصلاح محیط انسانی انجام می‌شود.

اسلام انسان را به ازدواج تشویق کرده است، زیرا ازدواج نیازی فطری برای انسان به شمار می‌آید و هدف آن حفظ نسل بشر و انجام مأموریت جانشینی در زمین است. ازدواج دارای ضوابطی است که از انتخاب هم‌سران آغاز می‌شود و بر چندین اساس استوار است، از جمله: دین، اخلاق، سلامت جسم و روان کودک.

مشکلات تحقیق

نظر به مشکلات که در جامعه دیده می‌شود آنست که: در کشور عزیزمان همه خانواده‌ها نظر به مشکلات که دارند می‌خواهند اولادی سالم را به جامعه تقدیم نمایند، ولی مشکل در آنجا است که، والدین به اولاد خود توجه کمتری می‌دهند، نخستین اشتباه که میکنند در اختیار زوجه است، همه آنها توجه به زیبایی ظاهر زن می‌نمایند و به حسن سیرت آن بسیار بی‌توجهی نشان می‌دهند، که این کار خلاف فرموده حضرت محمد صلی الله علیه وسلم می‌باشد، دوم اینکه همه مردم قبل از ازدواج در بین شوهر و همسر به انسجام فکری، روانی، اخلاقی، و دینی توجه کمتری به خرج می‌رسانند، سوم اینکه همه مردم ما بعد از تولد فرزندان شان وقت مناسب را برای سلامت جسمی و روحی آنان نمی‌دهند. امید است که این پژوهش که در باره تربیت طفل تا دوسالگی است مفید واقع شود و توجه آنان را جلب نماید.

اهداف تحقیق

این تحقیق اهداف زیر را دنبال می‌کند:

- توجه به اختیار مادر و به سلامت روحی و جسمی آن.
- بررسی زمینه اصلاح طفل قبل از تولد.
- دساتیر مناسب برای رشد طفل قبل از تولد.
- شناخت راه‌های تربیت کودک بعد از تولد.
- توجه به تربیت دینی، اخلاقی، و سلامت جسمی کودک.

پیشینه تحقیق

پژوهشگران و مربیان در زمینه ازدواج و تربیت طفل کتابها و مقالات ارزشمندی را به چاپ رسانده، تربیت طفل از اساسی ترین مسؤولیت های والدین بشمار می رود. دکتر غسان علی مقاله در باره حقوق طفل قبل از تولد را در مجله دانشگاه عراق در جلد سوم سال ۲۰۲۰ به چاپ رسانده، و دکتر فهمی عبادی در مجله تریه اسلامی مقاله زیر عنوان حقوق طفل قبل از ولادت در پرتو قرآن کریم را در سال ۱۴۰۲ به چاپ رسانده. همه علماء دینی و روانشناسی تربیتی توجه خود را به پایه اول تشکیل خانواده که مادر است جلب نموده و تاکید می ورزند که مادر باید از سلامت فکری، دینی، اخلاقی، روانی و اجتماعی برخوردار باشد. تا بتواند یک کودک سالم را به دنیا فرو آورد.

اهمیت تحقیق

این پژوهش نظر به اهداف فوق می تواند که پدران و مادران را کمک نماید و در تربیت اطفال خود چنان که اسلام و اجتماع اسلامی ما ضرورت دارد همه توان خود را به اصلاح فرزندان خود خرج نمایند، این پژوهش می تواند مشکلات تربیتی که در اولیاء امور اطفال دیده می شود کاهش خواهد آورد.

روش تحقیق

در این مقاله از روش توصیفی و تربیتی کار گرفته شده، تمامی موضوعات این پژوهش از کتابهای معتبر اسلامی و روانشناسی، و مجله های علمی، و پژوهش های انجام شده در زبان عربی و فارسی جمع آوری شده و بعد از تحلیل آن، به شیوه منظم در قالب مقاله نویسی مجله شیخ زاید جابجا شده است.

تربیت طفل تا دو سالگی در پرتو اسلام

در مرحله نخست، فرد مکلف است تا بداند که تشکیل خانواده چی مطلب دارد؟ و از کجا شروع می شود؟ چطور می توانند که پدر و مادر خوبی باشند، تا نتیجه یی که از ازدواج آنها بدست میاید، مفید خانواده و جامعه خود باشد، بار دوش دیگران و جامعه نشود. اسلام هم آن روش را دنبال می کند، که در آن صلاح و کامیابی فرد، خانواده و جامعه می باشد، اصولی را وضع می کند تا یک جامعه سالم را داشته باشند.

در اولین مسؤولیت های تشکیل خانواده انتخاب مرد است، حدیثی از ابوهریره رضی الله عنه در باره معیاری را مشخص می کند: "إذا خطب إليكم من ترضون دينه وخلقه فزوجوه، إلا تفعلوا تكن فتنة في

الأرض وفساد كبير». ترجمه: "هرگاه کسی که دین و اخلاق او را می‌پسندید به خواستگاری آمد، او را به همسری دهید، اگر چنین نکنید، فتنه و فساد بزرگی در زمین به وجود خواهد آمد" (ترمذی، ۱۹۷۵، ج ۳، ص ۳۸۶).

اما در مورد انتخاب زن، ابوهریره رضی الله عنه نیز حدیثی روایت کرده که معیار انتخاب زن را روشن می‌کند: (تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ لِأَرْبَعٍ: لِمَالِهَا، وَلِحَسْبِهَا، وَلِجَمَالِهَا، وَلِدِينِهَا؛ فَاظْفَرْ بِذَاتِ الدِّينِ تَرِبْتُ يَدَاكَ). ترجمه: "زن به چهار دلیل به همسری گرفته می‌شود: برای مالش، برای حسب خانواده و نسب اش، برای زیبایی اش، و برای دینش، پس کسی را که دین دار است انتخاب کن تا کامیاب شوی" (بخاری، ۱۴۱۴هـ، ج ۵، ص ۱۹۵۸، رقم حدیث ۴۸۰۲).

دانشمندان اثبات کرده اند که صفات ظاهری (خُلُقِي وَ خُلُقِي) (اخلاقی) از طریق وراثت منتقل می‌شوند. همچنین برخی از دانشمندان نظریه‌ای درباره انحراف و عوامل آن ارائه داده‌اند که بر اساس عوامل ژنتیکی و وراثتی استوار است (بوخمیس، ۲۰۱۴، ص ۱۱۰).

تربیت نسل‌های آینده بر اساس پاکی، عفت، و استقامت بنا شده است و به پاکی محیط رشد و منشأ آنها وابسته است. از همین رو، اسلام زنا را در تمام اشکال آن حرام کرده است، زیرا در این صورت کودک نتیجه نطفه‌ای ناپاک و بی‌ارزش خواهد بود که اغلب سرنوشت او گمراهی و فساد است.

همچنین، اسلام برای حفظ پاکی محیط رشد، چندین نوع ازدواج فاسد را حرام کرده است؛ از جمله نکاح متعه، چنان‌که در حدیث آمده است: (نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ خَيْبَرَ عَنِ الْمُتَعَةِ وَ عَنِ لَحُومِ حَمْرِ الْإِنْسَانِ). ترجمه: که پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وسلم در زمان خیبر از متعه و خوردن گوشت الاغ های اهلی نهی کردند (بخاری، ۱۴۱۴هـ، ج ۵، ص ۲۱۰۲، رقم الحدیث ۵۲۰۳).

همچنین نکاح شغار، نکاح تحلیل، ازدواج صوری بخاطر حلال شدن زن برای شوهر اول صورت می‌گیرد، و نکاح استبضاع ممنوع شده است. در حدیث آمده است: (لَا شِغَارَ فِي الْإِسْلَامِ) (ترجمه: در اسلام نکاح شغار وجود ندارد). (مسلم، ۱۳۳۳، ج ۴، ص ۱۳۹، رقم حدیث ۱۴۱۵). و در حدیث دیگر: (لَعَنَ اللَّهُ الْمُحْلِلَ وَ الْمُحْلِلَ لَهُ) ترجمه: خداوند لعنت کرده است کسی را که تحلیل می‌کند و کسی که برای او تحلیل انجام می‌شود (أبو داود، ۲۰۰۱، ج ۳، ص ۴۲۰، رقم حدیث ۲۰۷۶).

چون تربیت کودک از پیش از تولد آغاز می‌شود، همان‌طور که گفتیم، موضوع تنها به انتخاب همسر محدود نمی‌شود، بلکه باید از جنین در دوران بارداری نیز مراقبت کرد. این امر از طریق موارد زیر انجام می‌شود:

الف- بهبود کاشت نخستین بذر: با رعایت آداب روابط زناشویی، از جمله گفتن نام خدا، حفظ حریم و پوشش، نیت داشتن برای فرزندی صالح، و تأمین پاکدامنی.

ب - مراقبت از جنین پس از شکل‌گیری در رحم مادر: با تأمین نیازهای مالی مادر، مراقبت از او از نظر روحی و جسمی، و دور نگه داشتن او از هر چیزی که موجب ضعف، نگرانی، و استرس شود؛ زیرا تمام این عوامل مستقیماً به کودک منتقل می‌شود. خداوند متعال می‌فرماید: ﴿وَإِنْ كُنْ أُولَاتٍ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ﴾ (الطلاق آیه: ۶). ترجمه: و اگر آنان باردار باشند، بر آنان انفاق کنید تا زمانی که بار خود را بگذارند.

شریعت آسان‌گیر اسلام، برخی امور را برای حفظ حقوق کودک در دوران جنین مجاز شمرده است، از جمله:

- اجازه افطار به زن باردار و شیرده برای حفظ سلامتی خود و فرزند.
 - تعویق اجرای حد بر زن زناکار تا زمانی که فرزندش را شیردهی کند و از شیر بگیرد.
 - حفظ سهم ارث جنین از پدرش در صورتی که پدر پیش از تولد کودک فوت کرده باشد.
- این احکام نشان‌دهنده توجه اسلام به حقوق و رفاه کودک حتی پیش از تولد است (بوخمیس، ۲۰۱۴، ص ۴۰).

به طور خلاصه: پدر و مادر بودن بزرگ‌ترین مسئولیتی است که بر عهده انسان قرار دارد تا کودک صالحی را در تمامی جنبه‌ها زندگی از نظر جسمی، روانی، و عقلی تربیت کنند.

مراقبت از کودک پس از تولد تا سن دو سالگی

اسلام به‌عنوان یک نظام جامع، به مراقبت از کودک از نخستین روز تولد اهمیت ویژه‌ای داده و مجموعه‌ای از احکام و رهنمودهای نبوی را وضع کرده است که هدف آن فراهم کردن شرایطی است تا کودک شاد، صالح، و متعادل رشد کند. با مرور این رهنمودها، درمی‌یابیم که این دستورالعمل‌ها به صورت منظم و پیوسته طراحی شده‌اند تا کودک به بهترین شکل ممکن به مرحله از شیر گرفتن برسد. در ادامه، این رهنمودها را به طور مختصر ذکر می‌کنیم.

اول- اعمال روز اول تولد

1. بشارت و تهنّت به نوزاد: جامعه مسلمان به تعاون و محبت و رحمت شناخته می‌شود، و از جمله این است که فرشتگان تولد یحی را به پدرش زکریا علیه‌السلام بشارت دادند... (سوید، ۲۰۰۰، ص ۵۵).
2. مستحق شدن در میراث: قال الإمام أبو داود عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: (إذا استهل المولود وُرث)، ترجمه: امام ابوداود از ابی هریره رضی الله عنه و او از نبی صلی الله علیه وسلم روایت می‌کند، که رسول الله صلی الله علیه وسلم گفت: وقتی که طفل به دنیا آمد و چیخ زد مستحق میراث می‌شود (ابوداود، ۲۰۰۱، ج ۴، ص ۵۴۵، رقم حدیث ۲۹۲۰).
3. اذان در گوش راست او و اقامت در گوش چپ او، تا نخستین چیزی که به گوش کودک هنگام ورودش به دنیا می‌رسد، کلمات اذان باشد؛ که شامل تمجید خداوند، تعظیم او و توحیدش است. ابن القیم در کتابش "تحفة المودود بأحكام المولود" برخی از فواید این عمل را ذکر کرده است (ترمذی، ۱۹۷۵، ج ۴، ص ۹۷، رقم حدیث ۱۵۱۴).
4. تحنیک: این عمل به جویدن خرمایی است که ابتدا جویده شده و سپس در دهان کودک قرار داده می‌شود؛ تا نخستین چیزی که به درون معده کودک وارد می‌شود، غذای شیرین باشد. بهتر است که این عمل توسط یکی از افراد صالح انجام شود. تحنیک به عنوان معجزه نبوی در زمینه سلامت کودک شناخته می‌شود، چرا که از نظر علمی فواید زیادی برای ورود شیرینی به دهان نوزاد در روز اول زندگی ثابت شده است (سوید، ۲۰۰۰، ص ۵۷).

دوم: اعمال روز هفتم تولد

و اعمال این روز در حدیث سمره بن جندب رضی الله عنه آمده است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: "كُلُّ غُلَامٍ رَهِينَةٌ بِعَقِيقَتِهِ، تُذَبِّحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَ يُحْلَقُ، وَ يُسَمَّى" ترجمه: هر پسر بچه گروگان عقیقه‌اش است؛ که در روز هفتم از او ذبح می‌شود، سرش تراشیده می‌شود و نام‌گذاری می‌شود (الأرنؤوط، ۲۰۰۱، ج ۴، ص ۴۵۹، رقم حدیث ۲۸۳۸).

این سه عمل عبارتند از:

1. نام‌گذاری: در این زمینه انتخاب نام‌های پیامبران، مرسلین، شهدا، و عبد الله و عبد الرحمن پسندیده است، همانطور که در حدیث آمده است همچنین نام‌های همام و حارث نیز به دلیل صداقت آنها مناسب است. پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم نام‌های زشت را به نام‌های زیبا تغییر

- می‌دادند، و برخی از علمای اسلام در این مورد تألیفاتی دارند (ابن القیم، ۱۹۷۱، ص ۱۰۵).
2. عقیقه: عقیقه به معنی ذبح حیوان برای نوزاد طبق جنسیت اوست، برای پسر دو بره و برای دختر یک بره. این سنتی مستحب است در میان عموم مسلمانان، در آن رمزی شگفت‌انگیز از فدای اسماعیل با قربانی کردن قوچ و گو سفند نهفته است و به عنوان فدای نوزاد و رهایی او از دست شیطان که در روز اول تولد به او آسیب می‌زند، شناخته می‌شود، رسول الله صلی الله علیه وسلم از حسن رضی الله عنه حین تولدش در یک روایت می‌آید که دو گو سفند را ذبح کردند، و در روایت دیگر آمده که یکی را ذبح کردند، چون این عمل مستحب است پس هردو جائز است (ترمذی، ۱۹۷۵، ج ۴، ص ۹۸، رقم حدیث ۱۵۱۴).
3. تراشیدن سر و صدقه دادن به وزن مو با نقره: این عمل دو فایده دارد: نخست فایده‌ی بهداشتی برای تقویت مو، و حواس بینایی، بویایی و شنوایی، و دوم فایده اجتماعی با صدقه دادن به فقرا به اندازه وزن موهای تراشیده شده (سوید، ۲۰۰۰، ص ۷۲).
4. ختان: ختان یکی از اصول فطرت است و نشانه‌ای از اسلام به شمار می‌آید، و از ویژگی‌های مهم فطرت است؛ چرا که مسلمان را از پیروان سایر ادیان متمایز می‌کند. ختان برای مردان واجب است، به نظر اکثر فقها، برخلاف نظر احناف. امام مالک در این باره تأکید کرده است که: "اگر کسی ختنه نشود، امامت او پذیرفته نمی‌شود و شهادتش قبول نیست" لهذا ختان یک عمل پسندیده است، و در حدیث بخاری در شماره ۵۵۵۰ چنین آمده: "(الْفِطْرَةُ خَمْسٌ، أَوْ خَمْسٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: الْخِتَانُ، وَالْإِسْتِحْدَادُ، وَتَقْلِيمُ الْإِبْطِ، وَتَقْلِيمُ الْأُظْفَارِ، وَقَصُّ الشَّارِبِ) ترجمه: پنج چیز در انسان فطری اند: ختنه کردن، تراشیدن موی زیر ناف، کشیدن موی بغل، قلم کردن ناخون، و قطع کردن بروت (البخاری، ۱۴۱۴هـ، ج ۵، ص ۲۲۰۹، رقم حدیث ۵۵۵۰). این عمل همچنین فواید بهداشتی فراوانی دارد؛ زیرا از بروز بسیاری از بیماری‌ها جلوگیری می‌کند.

سوم- برای کودک تا دو سالگی شیردهی

پس از آن اسلام برای کودک تا سن دو سالگی شیردهی را فراهم می‌آورد، بلکه آن را بر پدر واجب می‌کند؛ زیرا پدر مسؤول تأمین معیشت و پوشاک خانواده است. پس از اینکه اسلام اولین ارکان خانواده را بنیان‌گذاری کرد، و به عنوان یک روش زندگی برای هر یک از زوجین حقوق و تکالیفی مقرر نمود، بدین صورت که بر عهده شوهر هزینه‌هاست و بر عهده همسر شیردهی و محبت و مراقبت است؛ تا طفل حاجت خود را از سینه مادر برآورده کند و راحت عاطفی را حاصل نماید، حینی که او از

مادر خود رفق و نرمی را کسب می کند، این محبت به ویژه در شیردهی تا زمان از شیر گرفتن کودک ادامه پیدا می کند. خداوند تعالی می فرماید: ﴿وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ﴾ (البقرة آیه ۲۳۳). ترجمه: مادرانی که می خواهند دوران شیردهی را کامل کند، دو سال تمام فرزندان شان را شیردهند. این عمل یک عادت بشری است که مختص اسلام نیست؛ و شیردهی مادر به فرزندش همه ی علل سلامت روانی، جسمی و ذهنی او را تأمین می کند، و همچنان تحقیقات نشان می دهد که شیردهی نه تنها که به فرزندش فائده دارد بلکه فائده اش برای صحت و سلامت مادر هم می رسد، حتا سبب حفاظت سینه های مادر از مرض سرطان می شود (قنطار، ۱۹۹۲، ص ۸۳).

چهارم- منع بارداری در اثنای شیردهی

برای اینکه طفل به سلامت روانی، جسمی و ذهنی کلان شود، اسلام از بارداری در دوران شیردهی هم منعه کرده، که در کتابهای احادیث آنرا به (غیله) یاد کرده اند، و از ابن مسعود رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم ده چیز را خوش نداشت ... که یکی از آنها فساد و خرابی طفل به سبب بارداری دوباره در جریان شیردهی است، در مسند امام احمد به تحقیق شعب ارناووط می نویسد که بارداری حرام نیست بلکه مکروه است (الأرنؤوط، ۲۰۰۱، ج ۶، ص ۹۲، رقم حدیث ۳۶۰۵).

پنجم- حق حضانت طفل برای مادر است

اسلام به تربیت طفل در طفولت جلب توجه فراوانی داشته است، حتا که در فقه اسلامی این مسأله را به حضانت یاد شده، و مادران در حضانت از مردان پیشی دارند، زیرا که آنها به صبر و شکیبایی و همچنان به محبت و نرمی به صورت فطری افریده شده اند، در حدیث که ابوداود و حاکم از عمرو بن شعب از پدر کلاتش روایت کرده، می گوید: زنی به رسول الله صلی الله علیه وسلم گفت یا رسول الله! این فرزندی من است، که شکمم برایش ارامگاه بود و پستانم برایش سقاء و آب خوره بود، و بغلم برایش آشیانه بود و حال پدرش من را طلاق کرده و می خواهد که او را از من بگیرد، رسول الله صلی الله علیه وسلم گفت: «این طفل حق شما است تا وقتی که شما دیگر نکاح نکرده باشید» (الأرنؤوط، ۲۰۰۱، ج ۱۱، ص ۳۱۱، رقم حدیث ۶۷۰۷).

ششم- حق ولایت طفل

اسلام حق ولایت طفل را به پدر داده است، زیرا پدر به اداره مالی و سرپرستی او و خانواده می پردازد، و همچنان در امور تربیه و تعلیم او دهان می دهد، این مسأله را در فقه اسلامی به «ولایه طفل» ذکر می شود (سوید، ۲۰۰۰، ص ۸۵).

نتیجه

در نتیجه امور که ما به آن در لا بلای این پژوهش توانستیم بدست بیاوریم، به شکل زیر قلمداد می نمایم:

اول اینکه اسلام برای انسان یک روش کامل زندگی است، تمامی راه های بیرون رفت مشکلات و معضلات را از راه تربیت سالم به انسانیت پیشنهاد کرده است.

دوم اینکه غریزه شهوت ارضائی را از راه های حلال پیشنهاد کرده و راه های غیر مفید و نا درست را به شدت منع کرده، از آن جمله نکاح متعه، نکاح شغار، نکاح تحلیل، نکاح صوری و نکاح فاسد می باشد.

سوم اینکه اختیار هردو زوجین باید به اساس دین و اخلاق باشد و هر دو سلامت روانی و فکری داشته باشند تا بتوانند یک جامعه خوب را تشکیل دهند. از این رو قبل از تولد طفل برای سلامت مادر و طفل، بعضی راه های مهم را حین بارداری مادر اختیار نموده، که برای طفل مفید است.

چهارم اینکه روزه خوردن در اثنای حمل، و در وقت شیردهی، همچنان توجه به سلامت مادر در وقت رضاعت، حق حضانت دادن برای مادر می باشد.

پنجم اینکه شوهران را دستور می دهد تا در وقت حمل و بعد از زیمان طفل مصارف برای سالم جسمی و اخلاقی و فکری و روانی طفل هر آنچه در توان و قدرت او می باشد مصرف نماید و از هر گونه همکاری با طفل دریغ نه ورزد.

ششم اینکه یک مسلمان حقوق روز اول تا دو سالگی را حسب قوانین و دستور العمل های فقه اسلامی انجام بدهند تا در نتیجه یک کودک سالم و مفید برای خانواده و جامعه تقدیم نمایند.

مأخذها

قرآن كريم

ابن القيم، محمد بن أبي بكر بن أيوب. (۱۹۷۱هـ). تحفة المودود بأحكام المولود. دمشق: مكتبة دار البيان.

أبو داود، سليمان بن الأشعث الأزدي. (۲۰۰۹م). سنن أبي داود. تحقيق: شعيب الأرناؤوط. ج ۳، بيروت: دار الرسالة العلمية.

أبو داود، سليمان بن الأشعث الأزدي. (۲۰۰۹م). سنن أبي داود. تحقيق: شعيب الأرناؤوط. ج ۴، بيروت: دار الرسالة العلمية.

أبو داود، سليمان بن الأشعث الأزدي. (۲۰۰۹م). سنن أبي داود. تحقيق: شعيب الأرناؤوط. ج ۶، بيروت: دار الرسالة العلمية.

أبو داود، سليمان بن الأشعث الأزدي. (۲۰۰۹م). سنن أبي داود. تحقيق: شعيب الأرناؤوط. ج ۱۱، بيروت: دار الرسالة العلمية.

أبو عيسى، محمد بن عيسى. (۱۹۷۵م). سنن الترمذي. تحقيق: شاكر، أحمد محمد و محمد فؤاد عبد الباقي، ج ۳، رقم حديث ۱۰۸۴، مصر: مطبعة البابي الحلبي.

أبو عيسى، محمد بن عيسى. (۱۹۷۵م). سنن الترمذي. تحقيق: شاكر، أحمد محمد و محمد فؤاد عبد الباقي، ج ۴، رقم حديث ۱۵۱۴، مصر: مطبعة البابي الحلبي.

البخاري، أبو عبد الله، محمد بن اسماعيل. (۱۴۱۴هـ). صحيح البخاري. تحقيق: البغا، مصطفى ديب، ج ۵، رقم حديث ۴۸۰۲، دمشق: دار ابن كثير.

بوخيمس، بوفولة. (۲۰۱۴م). انحراف الأحداث من منظور قيمى اخلاقى. الاسكندرية: المكتب الجامعى الحديث.

سويد، محمد نور بن عبد الحفيظ. (۲۰۰۰م). منهج التربية النبوية للطفل، ط ۳. بيروت: دار ابن كثير. قنطار، فايز. (۱۹۹۲م). الأمومة ونمو العلاقة بين الطفل والأم. دار النشر: عالم المعرفة.

مسلم، أبو الحسين مسلم بن الحجاج القشيري. (۱۳۳۳هـ). صحيح مسلم. تحقيق: محمد ذهني أفندي. تركيا: دار الطباعة العامرة.

Child Upbringing Until the Age of Two in the Light of Islam

Senior Teaching Assistant Abdul Samad Roshan, Shaikh Zayed
University, Faculty of Languages and Literature, Pashto Department
Email: abuhanifaroshan@gmail.com

Abstract

Islam, as a complete way of life, values human beings even before their existence. This attention is due to the necessity of reforming the environment and conditions in which a child will grow. The challenges faced by Afghan society primarily stem from neglecting children's upbringing, which has led to the country's deterioration and a lack of trust among individuals. Furthermore, mistakes made in choosing a life partner often result from insufficient attention to this crucial decision. The aim of this research is to guide individuals in making wise choices before forming a family so that they can raise children who contribute positively to society rather than becoming a burden on their environment and community. The significance of this study lies in the fact that Islam provides a comprehensive set of laws, guidelines, and instructions to create a suitable environment for a child even before birth. Thus, when a child opens their eyes and their heart begins to beat, they find themselves in a healthy and nurturing environment for growth and development. This is achieved through a unique collection of prophetic teachings aimed at improving the human environment. This research, after analyzing topics related to child upbringing through a descriptive and explanatory method in a structured article format, seeks to benefit individuals preparing to start a family.

Keywords: Islam, spouse selection, upbringing, family, early childhood, child.